

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.144/2016/3/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Máté Péter Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Máté Péter ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű és **kk. II.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Sommer János jogtanácsos által képviselt **Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat** (alperes címe) alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében Fővárosi Törvényszék 2016. június 22. napján meghozott 27.P.22.620/2012/78. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperes 80., az alperes 79. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a II. rendű felperesnek fizetendő összeget 4.000.000 (négymillió) forintra és az elsőfokú ítéletben írt kamatára felemeli. A II. rendű felperest az elsőfokú perköltség fizetése alól mentesíti, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 200.000 (kétszázezer) forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A peres felek a másodfokú perköltségeiket maguk, míg a le nem rótt fellebbezési illetékeket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Módosított keresetében az I. rendű felperes 474.415 forint vagyoni és 5.000.000 forint nem vagyoni kár, valamint ezen összegnek 2007. június 23. napjától a kifizetésig járó kamatai, a II. rendű felperes pedig 6.000.000 forint nem vagyoni kár és ezen összegnek 2007. június 24. napjától a kifizetésig járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperesek kérték az alperes perköltségben marasztalását is.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben kérte az I. rendű felperes kötelezését 2.836.079 forint és ezen összeg középarányos kamatának megfizetésére bérleti díj, használati díj, illetőleg az általa nyújtott külön szolgáltatások díja címén.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 758.440 forint kártérítést, valamint 77.440 forint után 2007. augusztus 6. napjától, 84.000 forint után 2009. február 17. napjától, 597.000 forint után pedig 2007. június 24. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Kötelezte a bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 1.500.000 forintot és ezen összegnek 2007. június 23. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon napon

érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a bíróság az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.836.079 forintot és ezen összegnek 2012. szeptember 20. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. A bíróság az I. rendű felperest 100.000 forint, a II. rendű felperest pedig 30.000 forint perköltség 15 napon belüli megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a 988.400 forint meg nem fizetett illetéket és a 739.923 forint állam által előlegezett költséget az állam viseli.

Ítéletének indokolása szerint a keresetet a Ptk. 339. §-a és 355. §-a alapján bírálta el, és elsőként az alperes magatartásának jogellenességét vizsgálta. Az I. rendű felperes kárigénye körében a tanúvallomások, valamint a helyszíni tárgyaláson látottak alapján megállapította, hogy az I. és II. emelet közötti lépcső egyik foka törött volt. Az alperes a megrongálódott lépcsőfokot nem javította ki, ezzel megsértette a szerződés 7) 2./ pontját, azaz jogellenesen járt el. A 2007. június 23-ai baleset megtörtént az I. rendű felperes előadásának megfelelően, és az az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben volt, ezért az alperes köteles az I. rendű felperes kárát megtéríteni. A 2009. február 5-i baleset megtörténtét azonban nem látta bizonyítottnak.

Megállapította, hogy a 2007. június 23-i balesettel összefüggésben az I. rendű felperes 2007. június 23. és 2007. szeptember 16., valamint az utókezelések miatt 2012. április 10. és május 6. közötti összesen 27 napban volt betegállományban. Az első időszak alatt az I. rendű felperest keresete és táppénzvárományának különbözeteként 77.440 forint, a második időszakban pedig keresete és a kapott táppénz különbözeteként 84.000 forint jövedelemvesztés érte, ennek megfizetésére kötelezte az alperest. Az igazságügyi orvosszakértő véleménye alapján megállapította, hogy az I. rendű felperest gyógyszer, gyógyászati segédeszközök és gyógykezeléshez kapcsolódó költségek címén 25.000 forint és ennek kamatai illetik meg. Közlekedési többletköltségként 20.000 forintot, ápolási költség címén 40.000 forintot, háztartási kisegítő költsége címén további 12.000 forintot köteles az alperes megfizetni. Ez mindösszesen 258.440 forint vagyoni kár.

A bíróság bizonyítottnak tekintette azt is, hogy az alperesi károkozás az I. rendű felperes magánéletében és munkájában zavart okozott. Figyelembe vette az I. rendű felperes fájdalmait, a hónapokon keresztül fennálló mozgáskorlátozottságát. Megállapította, hogy az I. rendű felperes maga is segítségre szorult, így a jelentős testi problémákkal küzdő II. rendű felperes ellátásában, gondozásában a baleset miatt csak korlátozottan tudott részt venni. Azt azonban nem látta bizonyítottnak, hogy az I. rendű felperes a balesettel ok-okozati összefüggésben veszítette volna el állását. E körülményekre és a bírói gyakorlatra figyelemmel 500.000 forint nem vagyoni kár megfizetésére kötelezte az alperest.

A II. rendű felperes nem vagyoni kárának jogalapja körében a kirendelt építésügyi igazságügyi szakértő aggálytalan véleménye alapján kifejtette, hogy a lakás tanúvallomásokkal és szakvéleménnyel bizonyított penészesedésének oka építési hiba, az épület külső hőszigetelésének elmulasztása volt, amely az alperes részéről jogellenes magatartás volt. Ezt az I. rendű felperes jelezte is az alperes felé, aki 2007. és 2008. folyamán a szigetelés utólagos elvégzésével felszámolta a lakás penészesedését kiváltó okokat. Az alperes kimenteni sem tudta magát, mert lakásépítésnél elvárható, hogy azt ne olyan alapvető hiányossággal építtesse meg az építtető, melyből szükségszerűen következik a lakás penészesedése.

A II. rendű felperes gyermekorvosának és kezelő orvosának vallomása, valamint az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a II. rendű felperes asztmájának kialakulásában elsődlegesen, mintegy 2/3 részben endogén tényezők, további 1/3 részben pedig exogén tényezők hatottak közre. Ez utóbbiak közül elsődlegesen, mintegy 2/3 részben a lakás penészesége, 1/3 részben pedig a tágabb városi lakókönyezet szennyezett, szmogos levegője játszott szerepet. Bár így a penészes lakás kisebb részben volt csak oka a II. rendű felperes asztmája kialakulásának, de a betegség manifesztálódásában e csekély résznek alapvető jelentősége volt. Erre tekintettel az ok-okozati

összefüggést - nem pusztán a szerepet játszó mennyiségi mutatókra alapítva - megállapította. Az alperes köteles tehát megtéríteni a II. rendű felperesnek a kárt, mert az a jogellenes alperesi magatartással összefüggésben érte. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál a fentiekben túl figyelembe vette, hogy az alperes huzamos ideig nem javította ki a lakás penészesedését, és arra lehet számítani, hogy a II. rendű felperes nem növi ki a betegséget. Ezen túlmenően pedig az alperes tudott arról, hogy a II. rendű felperes eleve beteg. Alaptalannak találta az alperes azon hivatkozását, hogy az I. rendű felperesnek és családjának kárenyhítési kötelezettsége körében el kellett volna költöznie a lakásból, mivel a károsultnak az adott helyzetben elvárható módon kell eljárnia a kár elhárítása érdekében, és az elköltözés nyilvánvalóan kívül esik ezen. Az elsőfokú bíróság az alperes viszontkeresetének helyt adott.

Az ítélet elleni fellebbezésükben a felperesek az elsőfokú ítélet megváltoztatását akként kérték, hogy a másodfokú bíróság a felperesek keresetének teljes egészében adjon helyt.

Kifejtették: tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes munkaviszonya nem a baleset miatt szűnt meg, és a II. rendű felperes egészségromlása csekély fokú, továbbá hogy a betegséget kiváltó okok megszüntetésre kerültek. Tévedett, amikor nem ítélte meg sérelemdíjat a második baleset kapcsán, mert az alperes azt a tényt, hogy az I. rendű felperes ott és akkor szenvedett balesetet, soha nem vitatta, és orvosi ellátásban is részesült, amit a dokumentáció is alátámaszt. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíjat is alacsony összegben állapította meg.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a felperesek keresetének teljes egészében történő elutasítását és perköltségben marasztalásukat kérte. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítani.

Fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy a megállapított tényállás alapján jogilag téves döntést hozott az elsőfokú bíróság, mert a jogellenesség, a felróhatóság, a kár és az okozati összefüggés nem került a perben bizonyításra, a megállapított kár pedig eltűzött. A szakvéleményre hivatkozással előadta, hogy a lakás rendeltetésszerű használatra alkalmas volt, mert a penész pusztta jelenléte nem tesz egy lakást rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná. A lakást az I. rendű felperes is szerződészerű használatra alkalmasnak tartotta, hiszen a szerződést nem mondta fel. Az 1993. évi LXXVIII. törvény 7. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a rendeltetésszerű használatra alkalmasság nem foglalja magában az üzemképességen túlmutató rejtett hibákat.

Ezen túlmenően az esetleges rejtett tervezési hibákért az alperes nem felel. A perben nem nyert bizonyítást az, hogy a tervezés vagy a hőszigetelés jogellenes vagy jogsértő lett volna. Az ítéletben hivatkozott szakvélemény csak egy szakmai állapotot, de nem jogellenességet rögzít. Megsértett tételes jogszabályt az ítélet sem nevesít. A felpereseknek a perben bizonyítaniuk kellett volna a tervezési hibával kapcsolatos jogellenes és felróható alperesi mulasztást. Az építés és a tervezés hatósági eljárásokban kiadott engedélyek alapján történt, ezen eljárások jogellenességét az I. rendű felperes nem bizonyította, és maga sem állította. Azt, hogy a lakás rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban volt, megerősíti az, hogy a bíróság a Ptk. 340. §-ával kapcsolatban kifejtettek körében maga is elismeri, hogy nem volt olyan kényszer, amely miatt a felpereseknek el kellett volna hagyniuk a lakást.

Rögzítette, hogy a penészesedés és a II. rendű felperes betegsége között hiányzik az okozati összefüggés, hiszen annak kialakulásában a szakvélemény szerint is belső tényezők játszottak döntő szerepet. A penészesedés szerepe csekély mértékűre tehető. Az I. rendű felperes balesetével kapcsolatban kifejtette, hogy a hiba megléte nem került bizonyításra, és a hiba - annak jellege, mérete és elhelyezkedése miatt - megléte esetén sem lett volna alkalmas arra, hogy abban valaki elessen, főként úgy, ahogy az I. rendű felperes leírta.

A II. rendű felperes fellebbezése részben megalapozott, az I. rendű felperes és az alperes fellebbezése alaptalan.

Az I. rendű felperes nem nyújtott be fellebbezést az ítéletnek őt az alperes viszontkeresete szerint marasztaló rendelkezése ellen. Fellebbezési kérelmében ugyanis csak az elsőfokú ítélet akként történő megváltoztatását kérte, hogy keresetének adjon helyt a bíróság. A viszontkereset tárgyában hozott döntés ezért a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, így azt a másodfokú bíróság a felülbírálat során nem érintette. Az ítélet ezt meghaladó rendelkezései tekintetében megállapította a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, ennek során az ítélet hatályon kívül helyezését szükségessé tevő lényeges eljárási szabálysértést nem vétett, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és így a tényállást helyesen állapította meg. Az ennek alapján hozott döntésével és ítéletének indokolásával azonban a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.

Azt helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a kereset - az I. rendű felperes esetén a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdésén keresztül - a Ptk. 339. §-án alapul. E - mindkét felperes keresete körében alkalmazandó - rendelkezés kimondja, hogy aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A kártérítés törvényi tényállási eleme tehát a kár, a károkozás jogellenessége, a károkozó magatartás és a kár közötti okozati összefüggés.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint (7. oldal 1. bekezdés, és 11. oldal 2. bekezdés) elsőként az alperes magatartásának jogellenessége tárgyában foglalt állást. E körben arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a törvény nem a jogellenes károkozó magatartásokat, hanem a jogellenes károkozást tiltja, mégpedig általános jelleggel. Lényegében minden károkozás jogellenesnek tekinthető, kivéve például, ha abba a sértett beleegyezik. Abból kell tehát kiindulni, hogy ha a felpereseknek kára van, akkor - beleegyezésük hiányában - ez nyilvánvalóan jogellenes károkozás. Az alperesi magatartás jogszerűsége körében az elsőfokú bíróság által kifejtetteknek és az alperesi fellebbezés 1. és 2. pontjában előadottnak ezért nem a károkozás jogellenességének megítélése, hanem az alperes felelősség alóli kimentése körében lehet jelentősége.

A rendelkezésre álló orvosi dokumentumok és a szakértői vélemény alapján azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a mindkét felperes testi épsége és egészsége sérült, és az I. rendű felperesnek kiadásai merültek fel. A felperesek egészségi állapotában bekövetkezett romlás folytán tehát a károkozás bizonyított, a felpereseknek vagyoni és nem vagyoni káruk keletkezett. Beleegyezésük nyilvánvaló hiánya miatt ez a kár jogellenes, tehát az alperes kártérítési felelősségének első fogalmi eleme megvalósult.

Az elsőfokú ítéletben a tanúvallomások, a szakvélemény és a helyszíni tárgyalás alapján helyesen megállapított tény az, hogy 2007. június 23-án az I. és II. emelet közötti lépcső egyik fokának burkolata törött volt. Az is bizonyított a szemtanúk vallomása alapján, hogy az I. rendű felperes 2007. június 23-án e burkolati hibában megbotolva esett el, és szenvedte el sérüléseit. Az elsőfokú ítélet szerint az alperes károkozó magatartása ez esetben az, a bérleti szerződés 7) 2./ pontjába ütköző, vitathatatlan mulasztás volt, hogy a balesetet okozó, törött, megrongálódott lépcsőfokot nem javította ki. Az elsőfokú bíróság helyes következtetése szerint tehát az I. rendű felperest ért jogellenes kár az alperesi károkozó magatartással okozati összefüggésben következett be.

Az I. rendű felperes a 2009. február 6-i sérülése kapcsán alaptanul hivatkozott ugyanakkor arra,

hogy az épület közlekedőiben kültéri használatra alkalmatlan burkolatot alkalmazott volna az alperes, ezt ugyanis a kirendelt építész-szakértő véleménye az elsőfokú bíróság ítéletének megfelelően kizárta. Ezen túlmenően helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperesi magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés nem állapítható meg, mert nem voltak az I. rendű felperes előadását alátámasztó olyan tanúvallomások, amelyek azt bizonyították volna, hogy az I. rendű felperes lába a folyosón történő elcsúszás következtében sérült meg. A bíróság a Pp. 163. §-ának (2) bekezdése alapján - egyebek mellett - akkor fogadhat el tényt valónak, ha azt az ellenfél bírói felhívás ellenére nem teszi vitássá. A 2009. február 6-i elérés tényével kapcsolatban ilyen határozott felhívás nem történt, az alperes pedig a kereset elutasítását kérte, ezért helyesen tekintette úgy az elsőfokú bíróság, hogy az alperes e tényt is vitatta. A 2009. február 6-i balesettel kapcsolatban tehát az okozati összefüggés hiányában az alperes kártérítési felelőssége bizonyosan nem állapítható meg, az elutasító döntés elleni I. rendű felperesi fellebbezés így alaptalan.

Az elsőfokú ítélet szerint az alperes károkozó magatartása a II. rendű felperest ért kár tekintetében az az alperes által sem vitatott, és a szakértő rendelkezésére bocsátott tervlapokkal, valamint az utólagos javítással igazolt tény volt, hogy az épületet úgy tervezte és építtette meg, hogy abban - a választott technológia folytán - a lakás nedvesedését kiváltó hőhidak keletkeztek, és az emiatt kialakuló nedvesedést az I. rendű felperessel kötött szerződésben foglalt kötelezettsége ellenére nem, illetőleg csak későn javította ki. Az orvosszakértői vélemény a lakás nedvesedése és a II. rendű felperes megbetegedése közötti oksági kapcsolat tényét az alperes vitatásával és a fellebbezés 4. pontjában kifejtettekkel szemben ítéleti bizonyossággal bizonyította. Jogi értelemben okozatosságról ugyanis akkor beszélhetünk, hogyha valamely körülmény valamely más körülmény bekövetkezésének hiányában nem következett volna be. Kétségtelen, hogy a lakás nedvesedése csak exogén, és kisebb mértékben közreható oka a II. rendű felperes megbetegedésének, azonban e közrehatás nélkül a II. rendű felperes gyakorlatilag egészséges lehetne, hiszen betegségének tünetei sem korábbi lakóhelyükön, sem pedig a gyógykezelés célját szolgáló egészségügyi intézményben nem jelentkeztek, kizárólag akkor, ha az alperestől bérelt lakásban tartózkodott. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg az okozati összefüggés meglétét. Az I. rendű felperes 2009. február 6-án elszenvedett balesetétől eredő károktól eltekintve tehát az összes felperesi kárért - sikeres kimentés hiányában - fennállhat az alperes felelőssége.

A károkozó felelősség alóli kimentése körben azt kell vizsgálni, hogy a károkozó úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Amennyiben a magatartás nem felel meg az adott helyzetben általában elvárhatónak, úgy nincs jelentősége annak, hogy egyébként a magatartás tételes jogszabályba is ütközött-e, vagy sem. A másodfokú bíróság álláspontja szerint elvárható az, hogy a bérbeadás céljára épített ingatlanokat a bérbeadó úgy építtesse meg, hogy azok emberi tartózkodásra alkalmasak legyenek, és - átlagos életvitel esetén - egészségkárosodást ne okozzanak. Az alperes által bérbe adott lakás e feltételnek nem felelt meg, amit az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Budapest VIII-IX. Kerületi Intézetének 7566-3/299. számú szakvéleményén (64.P.24.067/2009/9/F/1) túl az is bizonyít, hogy a fentiek szerint a felperesek Ptk. 76. §-ában írt testi épséghez és egészséghez fűződő joga sérült a lakás és a közös helyiségek hiányosságai következtében. Erre tekintettel az épület terveztetésének, kivitelezésének és karbantartásának jogszerűsége, azaz a konkrét építéshatósági normáknak való megfelelése a perben irreleváns. Így az alperesi fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a felpereseknek nem kellett bizonyítaniuk az építési hatósági eljárások jogellenességét, mert az alperesi kimentés ettől függetlenül bizonyosan sikertelen. A jogalap bizonyítottsága folytán tehát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az alperes kártérítési kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése alapján történt helyes mérlegeléssel állapította meg az I. rendű felperest ért vagyoni károk összecszerűségét, és a részére fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét is. Az elsőfokú ítéletben kifejtett indokok helyesek, azokat a másodfokú bíróság megismételni nem kívánja. A felperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel csak arra mutat rá az ítéletábra, hogy az I. rendű felperes munkaviszonyának megszűnési körülményeire a felperesi előadáson kívül más adat nem volt.

A II. rendű felperes esetében azonban a másodfokú bíróság arra következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásakor nem tulajdonított kellő súlyt annak a körülménynek, hogy a betegség milyen mértékben nehezíti meg a gyermekkorú II. rendű felperes mindennapi életét, és milyen erősen gátolja abban, hogy a hozzá hasonló korú gyermekekhez hasonló életvitelt folytasson. Azt is figyelmen kívül hagyta, hogy a betegség rohamszerű jellegének megélése milyen súlyos, rendszeres stresszt jelent egy gyermek számára. E körülményeket is figyelembe véve, az őt ért hátrányokra tekintettel a részére megítélt 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés nem alkalmas az egészségének károsodása folytán elszenvedett sérelmek orvoslására. Ennyiben tehát megalapozott volt a II. rendű felperes fellebbezése, ezért a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben részben megváltoztatva, az alperes marasztalását felemelte.

Az érdemi döntés módosítására tekintettel változtak a pervesztesség és pernyertesség arányai a II. rendű felperes és az alperes tekintetében, így a másodfokú bíróság mellőzte a II. rendű felperes perköltség fizetésre kötelezését, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és 81. §-ának (2) bekezdése alapján az alperest kötelezte a megítélt nem vagyoni kártérítés után a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján számított, és a felpereseket képviselő ügyvéd nyilatkozatára tekintettel áfával nem terhelt ügyvédi munkadíjnak megfelelő összegű elsőfokú perköltség megfizetésére.

A fellebbezésekben vitássá tett értékek összecszerűségére és a másodfokú eljárásban számítható pernyertesség arányára is tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 81. §-ának (1) bekezdés 2. mondata alapján akként rendelkezett, hogy a másodfokú perköltségeiket a felek maguk viselik. A le nem rótt fellebbezési illetéket az alperes teljes személyes illetékmentessége és a felperesek teljes személyes költségmentessége miatt a fellebbezések eredményességétől függetlenül az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

, 2016. december 13.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Örkényi László s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma
bíró

A kiadmány hitelül: